

LUYỆN TẬP XÂY DỰNG BÀI TỰ SỰ – KẾ CHUYỆN ĐỜI THƯỜNG

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Hiểu được các yêu cầu của bài làm văn tự sự, thấy rõ hơn vai trò, đặc điểm của lời văn tự sự, sửa những lỗi chính tả phổ biến (qua phần trả bài).
- Nhận thức được đề văn kể chuyện đời thường, biết tìm ý, lập dàn bài.
- Thực hành lập dàn bài.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LUU Ý

Kể chuyện đời thường là một khái niệm chỉ phạm vi đời sống thường nhật, hằng ngày. Đối với trẻ em, lứa tuổi mà hứng thú thường đặt vào các cuộc phiêu lưu, mạo hiểm, các chuyện ảo mộng thần kì, thì "chuyện đời thường" là một định hướng để HS quan sát và kể những chuyện xung quanh mình, trong nhà mình, trong làng mình, trong trường mình, trong cuộc sống thực tế. Về mặt khoa học có thể khái niệm "chuyện đời thường" chưa có ranh giới thật rõ rệt, dứt khoát song đối với tâm thức trẻ thơ đó vẫn là một miền cần cho HS lưu tâm.

175

- Cách mở bài đã giới thiệu người ông như thế nào ? Đã giới thiệu cụ thể chưa ? Cách kết bài có hợp lí không ?

Hoạt động 3. Lập dàn bài cho một đề tập làm văn kể chuyện đời thường. Ví dụ : "Kể về một người bạn mới quen của em". Mỗi HS đều phải làm dàn bài sơ lược. GV thu bài và cho nhận xét, biểu dương những dàn bài khá, giỏi.

"Chuyện đời thường" cũng cho phép người kể tưởng tượng, hư cấu, song tưởng tượng không làm thay đổi chất liệu và diện mạo đời thường để biến thành chuyện thần kì. Kể chuyện đời thường có cái khó là cần phải chọn được các sự việc, chi tiết hấp dẫn, có ý nghĩa, kể sao cho không nhạt.

Hai bài tham khảo cung cấp những kiểu xây dựng truyện ngắn gọn, có nhân vật, sự việc và có ý nghĩa.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. HS làm quen với đề tập làm văn kể chuyện đời thường.

GV cho HS đọc bảy đề văn trong SGK (tr. 119) và hỏi về phạm vi, yêu cầu của đề. HS trả lời, GV uốn nắn.

GV yêu cầu mỗi HS ra một đề tương tự. Bắt buộc mỗi em đều làm ra giấy. GV thu và nhận xét, uốn nắn trước lớp.

Như vậy, HS hiểu được phạm vi yêu cầu đề tập làm văn kể chuyện đời thường.

Hoạt động 2. Theo dõi cách làm một đề tập làm văn kể chuyện đời thường.

GV gọi HS đọc đề bài và nêu câu hỏi : Đề yêu cầu làm việc gì ? Chú ý đây là đề văn tự sự kể người là trọng tâm. Bài làm phải khắc họa cho được một nhân vật. Nói "kể chuyện đời thường, người thật, việc thật" là nói về chất liệu làm văn. Không yêu cầu viết tên thực, địa chỉ thực của nhân vật, vì như vậy dễ gây ra thắc mắc không cần thiết. HS nên kể phiếm chỉ hoặc dùng tên giả, không được dùng tên thật.

Cho HS đọc dàn bài và nhận xét các ý. Chú ý nhiệm vụ của các phần Mở bài, Thân bài và Kết bài.

– Về thân bài, có thể nêu câu hỏi : Bài nêu hai ý lớn : *Ý thích của ông em và ông yêu các cháu đã đủ chưa ?* Em nào có đề xuất ý gì khác ? Nhắc đến một người thân mà nhắc đến ý thích của người ấy có thích hợp không ? Ý thích của mỗi người có giúp ta phân biệt người đó với người khác không ?

– Về bài tham khảo, cho HS đọc và hỏi : Bài làm đã nêu được chi tiết gì đáng chú ý về người ông ? Những chi tiết và việc làm ấy có vẽ ra được một người già có tính khí riêng hay không ? Vì sao em nhận ra là người già ? Cách thương cháu của ông có gì đáng chú ý ?

– Tóm lại, kể chuyện về một nhân vật cần chú ý đạt được những gì ? Kể được đặc điểm của nhân vật, hợp với lứa tuổi, có tính khí, ý thích riêng, có chi tiết, việc làm đáng nhớ, có ý nghĩa.